

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Našim županom!

Kacih štirinajst dni je tega, kar je „Slovenski Narod“ poročal, da je občina Kalsdorf pod Gradcem na Štírskem branila se sprejeti uraden hrvatsk dopis varaždinske sodnije zato, ker je bil hrvatsk, in da ga je vrnila tej sodnji z opombo, nemškimi občinam naj se dopisuje nemški!

Kolikor je nam znano, o tem „junaškem“ činu kalsdorfskega županstva nij besedice znila nijedna nemška novinarska duša. In temu se moramo čuditi po pravici in resnici. Kdo se ne spomina, koliko papirja se je popisalo in koliko črnila pomohilo o tistem ukazu národnega praškega župana, ki je naročal češke prestolnice mestnemu uradu, da naj odslej redoma češki dopisuje gospodskam, ki so bile v ukazu navedene pojedine! Kdo ne ve, kakšna sveta tevtonska jeza je celo zgrabila nemških naših liberalcev glasilo, ko so nekateri češki kupci naznanili dunajskim trgovcem in tovarnarjem, da bode zana-prej odgovarjali samo na češka pisma? In naposled — „počéšeni“ desetaki, koliko novinarskega piša in vriša so prouzročili in koliko ga prouzročajo še v jedno mér, ker se dunajski židje ne morejo pomiriti, zlasti zdaj ne, odkar jim verno pritrkava magjarski globus! Občinski modrci v štírskem Kalsdorfu so se najbrže nadejali, da bode nemška očina hvaležno slavila njihova imena, a niti zmenil se nihče nij zanje. Evo vam nehvaležni svet!

Nam je, na ravnost povedano kalsdorfski „odlok“ jako povšeči, tako povšeči, da bi dejali slovenskim našim županom: poprimite se ga! Pa tako naj se ga poprimejo naši župa-

nje? Pod jednim pogojem bi mi ne imeli nič proti temu, da se slovenski županje „ad verbum“ drže tega, kar tako modro in tako odločno zahteva njihov gospod kolega tam gori pod nemškim Gradcem, to se pravi, mi bi pritrdili, da naj se nemškim občinam dopisuje nemški, če — te nemške občine hoté dopisovati slovenskim občinam slovenski! Bodemo le videli, komu se bode prej utrgala nit, kdo se bode naveličal prej: če bi šlo za stavo, nam bi menda ne bilo treba dolgo premišljevat. Tak narobe — svet bi drastično ilustraval „nemško“ doslednost! Pa pustimo šale in govorimo resno. Izjava kalsdorfskega županstva je za naše občinske načelnike jako poučna, le obrnimo jo na naše razmere.

Nemško-štajerska občina terja, da jej vsak dopisuje nemški. Svobodno jej — najbrže tudi vé, zakaj to zahteva: znanje jezikov menda ne preseda njenih glavarjev prebrisanim glavicam. Naši slovenski županje pa naj posnamejo iz tega zahtevanja, kakšen velikansk razloček je mej onim nemškim in mej večino slovenskih županov. Da naših županov slovenske — prepokornosti uže na um ne pride, ka bi odbijali neslovenske dopise, to se samo ob sebi umeje o slovenske ponižnosti in to bi uže bilo; a naši županje se večimoma smatrajo dolžnimi, da rešujejo vsak dopis v tistem jeziku, v katerem je pisan in to je — robstvo, prostovoljno robstvo! Naš pesnik toži, da je slovenska domovina „vsemu svetu nepoznana.“ Kako hoče biti poznana, če si niti načelniki slovenskih naših občin ne prizadevajo, svetu kazati, da na naši zemlji stanujejo Slovenci?! Tu ni izgovora, češ, zakaj bi ne odgovarjali

nemški, italijanski, če je dopis nemšk ali italijansk itd. Ne, in stokrat ne! Prvič to nikomur nič mari, da Ti osebno znaš več jezikov, drugič pa, in to je glavna stvar, gre tukaj samo za to, da se svetu pokaže, da smo Slovenci na sveti in da zase terjamo jednake pravice, kakoršne uživajo drugi narode. Uslužnost in domišljena postrežljivost sta v tem slučaju na jako napačnem mestu. Kaj Tebe skrbi, ali bode župan v Solnogradu ali na južnem Tirolskem razumel Tvoj dopis ali ne: ali je njega kaj brigalo, če bodeš Ti razumel njegovo nemško ali laško pismo? Ali je on pomislil, da moraš Ti dve tri ure daleč hoditi lažiti okolo ljudi, da Ti preberó in prelože njegovo pismo? Kaj Tebi mari, kako si bode on pomogel? Najbolj nespameten pa je tist slovenski župan, kateri se sili pisariti jezik, ki ga niti ne zna, pa ne pomisli, kakšen gaudium njegova šušmarija nareja tujcem, ki se neusmiljeno krohotajo bedastočam, katere je napisala njegova nevednost!

Torej, previdni bodite, slovenski možje, pa ne smešite sebe ni svoje slovenske domovine, svojega roda! Učite se od naših sosedov!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. julija.

Kakor se poroča, je zdaj definitivno določeno, da se naš **cesar** in nemški cesar Viljem snideta začetkom avgusta v Gostinu. Ruski car poslal bode k temu shodu specialnega poslanika. Temu shodu se ne prisoja noben političen pomen.

Naši ustavoverci so se popolnem ogolju-

Listek.

Moj prijatelj.

Mej inserati dunajskega dnevnika je bil inserat, da se išče odgojnik za dva dečka. Povedana je bila natanko ulica in stanovanje grofa Videmskega, kateri je iskal odgojnika za svoje otroke.

Nij se treba čuditi, če pravim, da smo vseučiliščniki kar v procesiji hiteli k grofu, vsak z najboljšo nadejo, da izvoli njega grof za odgojnika, ker takrat nij bilo naše življenje nič kaj prijetno na vseučilišču. Bilo nas je obilo sinov kmetskih roditeljev, ki smo prinesli seboj na vseučilišče le dobro upanje in trdno voljo se tu izšolati in potem koristi domovini. Večidel smo živeli le ob pičlej hrani, ker podpore smo dobivali malo, službe primerne tudi nij bilo dobiti, zato je prišlo za vsakega to javno vabilo grofa Videmskega kaj po godu. — Kakor rečeno, hiteli smo v obilici k grofu: kar

podajali smo si vrata, toliko nas je bilo. Gospod grof pa je bil zelo izbirčen. Malo je govoril, le pogledal je prosilca skozi zlatom obrobljena očala, nategnil takisto aristokratsko blede velike ustne na smeh in kratko dejal: „Lehko otidete“. Te nesrečne besede! Marsikomu, ki se je nadejal, da bode vendar jel zopet živeti, podrtó je bilo zopet upanje.

Tako nas je odpravil gospod grof lepo število od sebe; nobeden mu nij ugajal — vendar so še prihajali. Tudi moj prijatelj Radivoj je prišel. Postavil se je prav po vojaško pred grofa in ga srpo gledal, kot bi stal na straži. Ta se je dopal grofu; kratko mu je naznanil, naj bode pripravljen drugo jutro, da otide z njegovo družino v toplice, kjer misli dalje časa ostati.

In odšel je moj prijatelj Radivoj z grofom Videmskim.

Od takrat nijsem nič več zvedel o njem, da-si sem skrbno popraševal pri znancih.

Mi ostali na vseučilišču pa smo še dalje

životarili, tolažeč se, da morajo priti tudi za nas boljši časi. Da pa nijsmo obupali, nas je vse navduševala misel, da bomo postali jednokrat vendar koristni udje človeštvu.

Tako so nam pretekla leta na vseučilišču; brez veselja, brez zabave, in to so bila naša mlada leta, leta radosti in življenja. Bridka ironija!

Po dokončanih študijah razšli smo se na razne kraje, za kruhom.

Tekla so leta in leta. Jaz sem prišel za pristava v mesto R. Tu sem našel novih znancev in prijateljev in veselo smo živeli, sedeč zvečer pri kozarci poštenega dolenjca. Pripovedovali smo si nezgode iz pretečenega življenja — in se prav pristrčno smijali, ker bili smo vsi še neoženjeni in hvalo Bogu postali nijsmo še filistri, zato pa smo večkrat zabavljali temu ali onemu sovremeniku, ki se je kiselo držal in se ogibal družbe.

„Ti si se šolal na dunajskem vseučilišču,

fali v svojih nadejeh. Podkopavali so Taaffejevo ministerstvo, a pasti nij hotelo, — klicati so jeli Bismarka na pomoč: tudi ta jih nij uslišal, pač pa jim dohajajo v listih iz Nemčije glasovi, ki ne zvené prav prijetno za njihova ušesa. „Nordd. Allg. Ztg.“ piše: „Avstrijski cesar je v svojej visokodušnosti svojo moč delil z vsemi narodi, ne z jednim samim, tudi ne z Nemci samimi, najmenj pa z nemškimi liberalci. Da se vsakemu narodu varuje vpliv, katerega sme vsled ustavnega prava zahtevati, to uresničiti hrepeni Taaffejevo ministerstvo in po tem se bode vedno hrepelo.“ Tam v Nemčiji pač bolje vedó, kaj je poklic Avstrije, kakor pa ti naši zaslepljeni ustavoverci.

„Germania“ pripoveduje, da se bode katoliška hierarhija zopet vpeljala v **Bosni** in Ercegovini. Vstanovili se bodo novi škofijski sedeži, namreč nadškofijski v Serajevu, škofijski v Mostaru in Banjaluki.

Vnanje države.

Da je **ruski** car pomilostil Jesse Helfman, je povsod izbudilo veliko zadovoljnost; povsod odobrujejo ta carjev korak. — V ministerstvu za notranje zadeve posvetuje se komisija o vprašanji o židih. Najprej da se bode baje vravnalo njihovo bivanje v raznih krajih carovine.

Iz Aten se poroča, da bode **grški** kralj Georg novo odstopljene in pridobljene provincije obiskal. Kdaj se bode to zgodilo, nij še določeno.

Bolgarski list „Nezavisimot“, ki je izšel dan pred zborovanjem narodne skupščine, ko se je bolgarski narod upognil diktaturi, bil je na prvi strani črno obrobljen — kar pač pomeni, da je bolgarski rod se danes viegel mej mrtve, pokopal sebe. V žalih besedah toži, da so se Bolgari dali ukovati v železne ukove tiranstva. Konec članka pa zaplače: O žalna, zločesta majko; — majko Blgarno!!! — Dvema bolgarskima listoma „Marici“ in „Narodnemu glasu“ vzet je poštni debit v bolgarske kneževini. — Bolgarska vodji liberalcev eks-ministra Cankov in Slavejkov sta baje zaprta v Plevni. — General Ehrenroth je bil zadnje dni nekaj časa v Bukureštu. „Novoje Vremja“ piše o tem pohodu Ehrenrothovim v Bukureštu: Trdi se, da se je pogovarjal z najodličnejimi reprezentanti rumunske vlade in da nij družega zahteval, kakor da naj bi rumunska vlada posredovala mej bolgarskim knezom in vodjama bolgarskih liberalcev. Čuje se tudi o zvezi mej Rumunijo in Bolgarijo, katerej bi tudi Srbija pristopila.

Ruski general Skobelev je bil zadnje dni nekaj časa v **Parizu** in uže se delajo različne kombinacije o zvezi mej Francijo in Rusijo. In proti komu je obrnena ta zveza? vprašajo se angleški listi. „Pall Mall Gazette“ meni: proti Turčiji, zopet se bode spravilo orijentalno vprašanje na dnevni red. „Morning Post“ pa je takih mislij: general Skobelov je bil prišel le za to v Pariz, da je republik

zagotovil, da v Petrogradu popolnem odobravajo francosko postopanje v severnej Afriki. — So pač pasji dnovi; politika povsod miruje, treba si je torej izmišljati novih alijanc, da se polnijo listom predala.

Angleški listi pišejo vedno bolj odločno proti francoskemu postopanju v severnej Afriki. „Standard“ piše: „Skrb Italiji je, da določi, ali hoče pripoznati francoski protektorat nad Tunezi v italijanskih lukah. Franco skej republiki pa bi se moralo dati umeti, da se jej, kar se tiče Egipta, ne more dovoliti večja jurisdikcija, obširnejša avtoriteta ali pomnožen vpliv. O tem koraku se more le kratko opaziti: „Do tu in ne dalje!“

Preko Madrida se poroča, da je okolo 20.000 **Špancev** odšlo iz Algerije.

Iz **Monakovega** se poroča izid volitev: voljenih je 89 protiliberalcev in 70 liberalcev. Stranka liberalna je torej v precejšnji manjšini.

Dopisi.

Iz Primorja 23. julija. [Izv. dopis.] (Slovenščina in ljubljansko učiteljišče.) Čitali smo v „Slov. Narodu“ od nedelje 17. julija šte. 160 članek „Ljubljansko učiteljišče in slovenski učni jezik,“ kateri pretresa neki sklep ljubljanskega učiteljišča profesorjev. Ta konferenčni sklep me je zelo osupnil in gotovo smem trditi, da tudi vsakega narodnjaka. Članek poudarja, s kakim veseljem so pozdravili nemško-nacionalni in židovski listi sklep, da celo „narodni“ profesorji pritrjujejo, da je nemogoče nekatere predmete slovenski predavati. Članek „Slov. Naroda“ popravlja izjave v dunajskih listih o tem sklepu, pa tako, da mu ne pritrja prav in tudi ne graja ga, in to radi tega, ker je predlog temu sklepu izšel od „narodnjakov“. „Slov. Narod“ ima prav, ne dotikati se osobnosti, ali stvar sama na sebi bi se morala vendar strogo grajati, naj si pride potem od „narodnjakov“ ali nemškutarjev, ker ta sklep, ki je žalibože izšel od „narodnih“ profesorjev, bode škodoval baš zaradi tega slovenskemu narodu bolj nego deset Pirkarjev in Dežmanov. In zakaj? Kadar se „predrznejo“ naši slovenski državni poslanci zopet pri ministerstvu „prostiti“, da se nam dovoli vsaj našim bodočim učiteljem slovenskega naroda otrok nekatere predmete slovenski predavati, — odgovori jim lahko ministerstvo sklicevaje se baš na ta sklep ljubljanskega učiteljišča profesorjev, da „pedagogično“ izobraženi in celo „narodni“ profesorji sami priznavajo, da je „silno težko“ slovenskim jezikom poučevati, da se nekateri predmeti slovenski celo predavati ne

morejo. In prav ima ministerstvo, ako to stori, ker ono se oslanja na „strokovnjake“.

Ubogi slovenski narod, kam te večkrat zapeljajo tvoji sinovi „narodnjaki“ sami s svojim nepremišljenim govorjenjem! Kar ti jedni težavno pribojujejo, to ti uničijo hipoma drugi nepremišljivi važnosti govorjenih besed!

In kako ničevi so razlogi, s kojimi utemeljujejo profesorji „narodnjaki“ svoj nesrečni sklep! Oni pravijo, da je radi tega nemogoče v četrtem letu učiti prirodopis v narodnem jeziku, ker je tu le jedna ura na teden in to za ponavljanje gradiva, obravnavanega v prejšnjih treh letih, odložena. Torej jedna sama ura je odložena za prirodopis in niti v tej uri se ne smejo bodoči učitelji slovenskih otrok učiti slovenske prirodopisne terminologije, dočim so oni primorani baš v tem jeziku na večrazrednih narodnih šolah prirodopisne črtice razlagati; in ali nijso tudi primorani uže pri učiteljskih vajah na vadnici prirodopis baš s slovenskim jezikom učiti? O logika, logika! Učiti moraš v narodnem jeziku, učiti se pa ne moreš.

Dalje se je trdilo, da je „težavno“ (!?) logaritme in trigonometrijo predavati slovenski. Rad bi znal, s kakimi razlogi so utemeljevali to trditev. Jaz pa ravno narobe trdim in pravim, da je veliko težavneje, naj bo s katerim kolim jezikom v prvem letu učiti aritmetiko in geometrijo ne v četrtem s slovenskim jezikom, ker nikjer nij tako malo število slovenskih tehničnih izrazov nego pri logaritmi in trigonometriji. Pri obeh skupaj jih nij niti 20, k večjemu jih je kacij 10. Ali je morebiti gospodom profesorjem ljubljanskega učiteljišča neznana Lavtarjeva aritmetika za učiteljišča, katera je, če tudi ne povsem popolna, vendar dobra, in ki obravnava tudi logaritme v slovenskem jeziku?

Ali je pa res tako težavno predavati razne predmete slovenski? Da, za istega gotovo, ki se nij nikoli brigal zato, da bi se sam slovenske terminologije naučil, ker mu je šole nijso mogle dati, ker so pri nas po Slovenskem povsodi germanske. Ali profesorjev, pravih „narodnjakov“ je pa vendar sveta dolžnost, da znajo tudi slovensko terminogijo, če tudi ne poučavajo s tem jezikom. Oni bi morali biti pripravljeni, da zamorejo začeti v istem hipu rabiti slovenski jezik v razlaganje dotičnih predmetov, brž ko jim pride dovoljenje (ne ukaz) od ministerstva, ker inači je vse naše borenje zaman. Posebno pa je v današnjem času to neodpustljivo, da ovi-

dé proti meni necega večera dr. P. poznaš gotovo Radivoja M. Zeló čuden človek! Včasih, pravijo, je bil zeló vesela duša, sedaj pa je tudi postal filister. Dalje časa uže stanuje tu v mestu; ljudje se ga ogibljejo in on ne išče njih družbe.

„Za Boga vskliknil sem, saj je to nemogoče; videl bi ga bil uže jaz, če se le kdaj prikaže mej ljudi.“

„Pa spoznal? Vender je on Radivoj M., prav tisti, ki je študiral na dunajskem vseučilišči in bil, predno je izvršil študije, pri nekem grotu za odgojnika“, trdil je dr. P.

Čudne, skoraj neumevne so se mi zdele besede doktorja P., kako da mi je ostal do zdaj prvi prijatelj skrit? Sklenil sem poiskati ga. Kmalu se mi je res posrečilo sniti se z njim v jednej bolj obskurnih gostilnic. Ko sem ga prav z mladeniško navdušenostjo pozdravil in mu pal v naročje, stisnil mi je roko, precej trdo, a hladno. On nij bil več isti živi,

iskreni, siloviti in naglo razburljivi mladenič z vseučilišča.

Zdaj je bil tih in malobeseden; mirno, da ne rečem hladno, je gledal svet, malo se je brigal zanj. Njegova zunanjost tudi nij bila posebno prijetna; da-si je bila njegova obleka čedna, bila je vendar po starem kroji in to jo je delalo neokusno. Njegove oči so bile vpadene in skoraj brez ognja; čelo, lepo čudovito visoko, čelo je bilo gladko, tako da bi nihče ne bil sodil, da je skusil dosti v življenji, niti bi mu ne bil prisojal globokih mislij in burnih čutov. Kakor rečeno, prej zgovorni mladenič, je bil zdaj zelo redkobeseden, a poslušal bi bil cele ure; če je v resnici poslušal, ali pa so se njegove misli bavile z drugim predmetom, bi bilo težko določiti, ker na obrazu mu nij bilo znati najmanjše spremembe.

O svojeji osobi je govoril le redko kedar in še takrat brez samohvale. Reči moram, da sem našel malo ljudi, ki bi sebe tako malo

poviševali nad druge. V navadnem govoru nij bil duhovit, vendar bi mu delali krivico, če bi dejali, da je bil navadna prikazen. Kedar je jel govoriti o kakem predmetu (in takrat so se mu žarile oči), razlagal je tako temeljito in razvijal tako zdrave nazore, da se mu je moral vsak čuditi.

Nekega dne sem se baval z zamotanim juridičnim vprašanjem, ko me obišče moj prijatelj. Jela sva se razgovarjati o tem vprašanji in s čudovito spretnostjo reševal je najtežja pravoslavna vprašanja (da-si je on na vseučilišči obiskaval modroslovne kolegije.)

Čudna prikazen je bil ta moj prijatelj! Ljudje so ga prezirali, ker ga nijso poznali.

Postala sva zopet ista prijatelja, kakor sva bila nekedaj na vseučilišči. Sedela sva večkrat pri čašici vina (moj prijatelj je ljubil vinsko kapljico). Zimskega večera sva sedela pri peči; pred nama stala je steklenica. Nalijala sva si ga, da so se nama jeziki razvoz-

rajo „narodni“ profesorji izpeljavo tega, kar so nam narodni poslanci z veliko težavo priborili. Bog nam pomogi!

Iz Kroke 20. julija. [Izv. dop.] Z velikim veseljem smo brali, da je zdanja naša narodna trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani sklenila, trgovinskemu ministerstvu oziroma sl. deželnej vladi priporočati, da bi se obrtna učilnica tudi v Kropi osnovala. Ta vest je splošno radost vzbudila, ker je kupčija z žrebljarijo tako ob tla, da veliko ljudij nima dela, in pri takem stanju si vsak more misliti žalostne družbinske razmere: kjer nij zaslužka, nij kruha. Zato si pa upamo slavno deželno vlado prisrčno prositi, da ona naš trg Kropo tudi pri visokem ministerstvu za trgovino toplo priporoča zaradi naprave obrtne učilnice, kar bodo velike koristi ne le za naš trg, ampak tudi za celo okolico, in bo vse na novo oživelo. Za to bo gotovo vse ljudstvo naše nam pravično deželno vlado ohranilo v najboljšem in hvaležnem spominu.

Od Zidanega mosta 22. julija. [Izv. dop.] (Potočina pogreb.) Spremili smo včeraj imovitega in blagega posestnika g. Martina Potočina k večnemu počitku. Velikanski pogreb bil je sijajen dokaz njegove priljubljenosti pri vsem ljudstvu. Črne zastave na njegovih posestvih naznanjale so nam uže od daleč, da vlada tu velika tuga, da nas je zapustil mož, ki je bil vzor marljivosti. Udeležilo se je pogreba obilo ljudstva, g. namestniški svetovalec Haas in drugi dostojanstveniki iz Celja, veliko število prijateljev in znancev iz Laškega trga in bližnje okolice; zapazili smo pa tudi mnogo njegovih čestilcev iz sosednje Kranjske. Pogreb vodil je č. g. kanonik Žuža z asistenco mnogih gg. duhovnikov. Sledilo je sprevedu nad 60 voz. Po končanih biljah v Laškej farnej cerkvi zapeli so pevci iz Celja, kojim so se nekateri gg. iz okolice pridružili, veličastno nagrobno „Usliši nas, gospod!“ tako eksaktno, da so bili vsi navzočni ginjeni. Spreved pomikal se je iz cerkve na pokopališče, kjer je po zadnjih molitvah č. g. kanonik v krepkem in jedrnatem govoru slavil pokojnega zasluge. Mili glasovi Jenkove „Blagor mu“ razlegali so se po pokopališču in marsikatero oko se je solzilo.

Izročili smo hladnej zemlji moža, ki je po svojej in svoje soproge neutrudnej delavnosti si veliko premoženje pridobil; izgubili smo moža, ki je vedno svojemu narodu udan bil in kojega glas je pri ljudstvu veliko veljavo

imel. Njegovi otroci izgubili so jako skrbnega očeta, ki je mnogo žrtvoval za njih izvrstno vzgojo. Družbinsko življenje v Potočinovej hiši bilo je res uzorno in nje gostoljubnost slovela je daleč okrog. Bodi zemljica lahka pokojnemu poštenjaku!

Iz selške doline 21. julija. [Izv. dop.] (Uima.) Toča je zelo pobila v nedeljo 17. t. m. popoldne v treh vaséh fare sv. Jošta, namreč v Javorniku, Pševem in Zabukovji. kakor tudi pri sv. Joštu samem, razen tega tudi v Besnici in njenej okolici. Žitu je silno mnogo škode; skoraj vsako steblo je pri sredi zlomljeno in nazaj v tla zabito. Turšica ima samo še kvišku moleča stebela, listje in stroki so odbiti. Mnogo škode napravila je tudi sadju, skoraj vse leži na tleh. Kamor človek pogleda, je vse žalostno. Govoril sem z nekim kmetom iz prve gori imenovanih vasi in ga mej drugim tudi vprašal, koliko da mu je toča škode napravila: odgovoril mi je, da natanko še ni pregledal vsega — bilo je to uže v pondeljek zjutraj —, da bi pa ne bil dal vsega za devetdeset goldinarjev. Vsled te toče bode pokvarjena tudi vsa jesenska žetev, ker bode prejšnje žito v jesenskem kalilo, je pristavil kmet. Za sadje bode zdaj posebno slaba, ker ga morda tri leta ne bode nič vsled letošnje toče. Najhujše pa je to, da so bili ljudje tri leta zapored tako nesrečni, da jim je toča pobila, in ravno letos, ko so upali, da jim bode zemlja precej dobro obrodila, kakor je vse kazalo, jim je zopet toča vse lepo upanje podrla. Če pojde tako dalje, je obupno ta kmetič pristavil, bodo Gorjanci morali popustiti kmetije in si iti iskat drugam kruha in domovja. —

Iz Kopra 21. julija. [Izv. dop.] (Dijakiški shod.) Dopis iz Gorice v 158. št. „Slov. Nar.“ so tukajšnji slovenski pravniki z veseljem čitali. Gospod dopisnik jim je prav iz srca govoril. Koprski pripravniki so do zdaj še skoraj vsako leto napravili koncem šolskega leta kako veselico. Tudi letos nečejo zaostati za svojimi predniki. Z navdušenjem so se poprijeli misli g. dopisnika, da bi se napravil shod vseh primorskih dijakov v Logu pri Vipavi.

Kraj je g. dopisnik izbral v resnici najprimernejši. Prilika je tudi dana dijakom, koji še nijso obiskali krasne vipavske doline, da si jo nekoliko ogledajo. Tudi čas se dozdeva tukajšnjim dijakom celo primeren v to svrhu, kajti na Mali Šmarin se bode v Logu zbralo

mного ljudstva in vročina bo tist čas tudi uže nekoliko ponehala. Tukajšnji dijaki se na ta shod resno pripravljajo, ter mislijo sodelovati s petjem. Želijo pa objednem, da bi se jim naznanili nazori drugih dijakov v kakem slovenskem javnem listu. Gospod dopisnik, članka iz Gorice v 158. št. „Slov. Nar.“ se naprosi, da stopi s tukajšnjimi pripravniki v ožjo zvezo in to radi določitve odbora in programa.

Na noge tedaj slovenski dijaki, prične delati in se vaditi. Časa imata sicer še malo, ker so počitnice, koder se nijso uže začele, uže blizu, ali z vstrajnostjo in trdno voljo se lahko vse doseže tudi v kratkem času. Zberite se v Logu 8. septembra vsi, če je mogoče. Čim več vas bo, tem sijajnejši bo ta dan in tem večji vtis bodele učinili na ljudstvo.

Z Notranjskega 23. julija. [Izv. dop.] (Stenske table.) Dokler človek še študira in ga navdaje mladostno navdušenje, živi nekako zadovoljno in srečno! Vidi pred sabo lepo bodočnost, zida si gradove v oblake, a potem vidi, da so bile vse sanje le pene, da je svet prozajičen in hinavsk. Tako tudi učiteljski pripravniki, dokler še poslušajo predavanja svojih učiteljev, misli si svoj stan drugače. Kadar pa stopi v javno službo, vidi sovražnike, ki mu grenijo življenje. Kruti boj za borni svoj obstanek mora biti, odganjati skrite in odkrite sovražnike in druge žalostne ure in dneve mora preživeti. A pustimo to in govorimo o drugej reči.

Dobili smo letos nov „Abecednik“. Knjiga je dobra. In kakor sem bral v slovenskih listih, obetajo se nam zdaj nove stenske table. To je dobra misel. Te table so bile že davno potrebne, kajti zdanje ne ugajajo. Taki pripomočki lajšajo učitelju težko breme, zato bo vsak učitelj tega novega pripomočka vesel. Treba je vender nekaj tabel za rabo velikih črk, n. p. krstna imena in potem druge kratke stavke, sploh po načrtu, kakor je v „Abecedniku“. Ta nasvet naj se blagovoljno prevdari.

Da se bo vsaka šola na te table naročila ali naročiti morala, o tem nij dvomiti. Za to le hitro na delo, da jih dobimo uže do prihodnega šolskega leta.

Iz Krškega, 23. junija [Izv. dopis.] (Požarna bramba in njeni „prijatelji“). V cenjenega vašega lista šte. 159. od 14. t. m. čital sem iz Krškega o požarnej brambi, a gospod dopisovatelj vender nij zadel žebnja „auf den Kopf.“ Res je in veseli nas,

ljali. Moj prijatelj sicer miren, mrzel, je postal tudi nekoliko bolj živahen, zgovoren.

„Kako je to, da si tako omrznil, vprašal sem ga, ali se tudi srce postara in dobi gube, kakor čelo? Na tvoje zdravje.“

Trčila sva s kozarci in jih spraznila do dna. —

„Da, da, dejal je in otrebil z mazincem smodki pepel, to vse pride, da sami ne vemo kedaj in kako. Hm, pripovedoval bi ti lahko marsikaj, kar sem doživel. Čudil bi se morda — a kaj to. Kdor preživi tak večer, kakor sem ga jaz, pač mora tak biti.“

„Jako skrivnostno, dejal sem, in kakošen je bil ta večer?“

„Hm, nič, nič! Z žensko sem govoril in če še rečem, z lepo žensko, je vse povedano. Druzega nič prav nič.“

„Aha, stara dogodba!“

„Kako? Stara dogodba? dejal je porogljivo in puhnil iz ust goste valove dima proti

stropu. Motiš se; meni se zdi, da je bilo to kaj posebnega.“

„Torej ne ljubezen?“ povpraševal sem radovedno.

„Kaj hočeš z ljubeznijo? Ti pač pričakuješ od mene zgodovino ljubezni, polno ovir, spletk, kovarstva. Res lepa priložnost bi bila, da bi ti kaj tacega pripovedoval. Peč je gorka, zunaj mraz, pred nama vino, res lepa priložnost, da bi se odprlo srce in pokazalo prijatelju skrivnosti — potem pa da bi skupno jokala nad prestanimi bedami. Nič se ne boj! Ha, ha, res proketo lepa priložnost.“

Jel se je na vse grlo smijati in jaz z njim. —

Šel je nekaterekrat po sobi, potem je obstal pred mano.

„O tem torej nič več. Kar sem ti imel povedati, sem ti povedal, le pokazati ti hočem še nekaj.“

Šel je v drugo sobo, prinesel je podobo v krasnem okviru, slikano na platno.

„Da si zadovoljiš radovednost“ dejal je in mi podal podobo. Bila je podoba krasne mlade ženske. Obili kostanjasti lasje so se jej vsipali po ramenih in se vili okolo vratu; oči je imela črno-modre.

„Si zadovoljen? Pričakuješ pač pojasnila. Čisto navadna zgodovina: Kupil sem jo v Gradci, kjer smo bili preživeli jedno zimo z grofom Videmskim. Shranil sem jo in sedaj je tu! To je vse!“

„Krasna glavica!“ mu pravim izročevaje mu podobo. Lehko bi se zaljubil vanjo.“

„Hm, kaj ne? Krasna je — vender dovolj sem ti uže pripovedoval.“ — Večkrat sva hodila vkup na sprehod in izražal je često željo, da bi rad šel popotovat. In če sem ga vprašal, kaj ga zadržuje izpolniti si to željo, je odgovoril:

Tu imam nekaj znancev in tebe, če pridem drugam, bodo mi vsi tuji; da bi potoval le zarad potovanja ne maram.“

(Konec prih.)

da imamo v Krškem in tudi v okrožji njegovem vrle možake, kateri se krepko potezajo za to društvo, in ga po možnosti podpirajo. A imamo žal! tudi izredne elemente tukaj in to so nekateri tako zvanih „Kverških purgarjev“, katerim je marljivo delovanje in napredek društva trn v peti, da bi je, ako bi mogla, radi v žlici vode potopili, a hvala Bogu, da vsak glas ne sega do nebesa.

Bila je kakor sem od raznih strani slišal pred nekaj dnevi občinska seja, pri kateri je naš neutrudni, vrli gospod župan predlagal, naj bi se vsakoletni dohodki na Krškem vpeljanega pasjega davka obračali za požarno bjambo, oziroma za vzdrževanje gasilne priprave, a čujte in strmite, kaj je neki ud občinskega zastopa, takozvan „kverški purgar“ na to odgovoril: „Zu bos den für die Faierber, mir brauchen in Gurkfeld kaine Faierber!“

Ali je bil ta gospod purgar (ki je mimogrede rečeno, tudi „Führer beim k. k. priv. Bürgercorps“, akoravno ni bil nikoli vojak) od drugih somišljenikov podpihan, ali je iz lastnega prepričanja se tako izrazil, da Krško, ki je večinoma s šintelni krito, ne potrebuje „Faierbera“, nečem premišljavati, a v srce me je zbodlo, ko sem to slišal. Srčno je želeli, da bi ta gospod in njegovi somišljeniki vsaj že prišli do previdnosti in prepričanja, katere namene ima vsaka — ravno tako tudi Krška — požarna bramba; naj si vendar dadé dopovedati, da so požarne brambe edino le za varstvo občanov in njihovega imenja; požarnim stražam je vse jednako, ali je tist, pri komur gori, Nemec ali Slovenec, Magjar ali Italijan, jud, Turk ali kristijan; če pa so društveniki tukajšnje požarne brambe značajni in inteligentni narodnjaki, zaradi tega nijma navedeni gospod nobenega uzroka, sovražiti društvo in njegov namen.

Domače stvari.

— (G. dež. predsednik A. Winkler) odpeljal se je v nedeljo zvečer na Dunaj.

— (Imenovanje.) C. kr. sodnijski pristav v Mokronogu, Ljudevit Golja imenovan je c. kr. okrajnim sodnikom v Trebnjem.

— (Velicega Triglava vrh) je prvi letos pohodi 20. t. m. ljubljanski trgovec gosp. Fran Goričnik.

— (Pogorela je) zadnja nedeljo po noči ob 11. uri v Tomišlji kmetskemu posetniku Janezu Svetetu po domače Lukeu hiša, pod, kašte in hlev. Samo kozolec so rešili. Zavarovan je bil. Kdo je zažgal, se ne ve.

— (V Medvodah) so zadnja nedeljo praznovali slovesno dozidanje istega dela papirne fabrike, katera je lansko leto pogorela. Poslopje je bilo krasno okinčano z narodnimi in cesarskimi zastavami. Oddelek ljubljanske vojaške godbe je zabaval delavce, kateri so bili od fabriškega vodstva pogosteni in mnogo iz Ljubljane došlih gostov.

— (Volitev.) V 10. dan prihodnjega meseca avgusta bodo volile kmetske občine političnega okraja tolminskega, deželnega poslanca na mesto deželne sodnije svetnika gosp. Gorjupa. Kedo bode kandidiral, se še ne ve, to pa je znano, da politično društvo „Sloga“ ne bode postavilo nikacega kandidata. Volilci naj pazijo, da si izberó moža jednacega dosedanjemu poslancu.

— (Iz Šoštanja) se nam piše, da je kombinacija glede „Eingesendet“ v „Cillier Zeitung“, katera se je v našem listu od pretečenega vtorka 19. t. m. g. okrajnemu sod-

niku pl. Wurmseru iz Šoštanja spodtikala, neresnična, da se g. pl. Wurmser v politične in posebno v strankarske narodne stvari ne vtika, da je kot izvrsten in vesten sodnik, slovenščine popolnoma zmožen in neumorno delaven uradnik, obče čislán in spoštovan. Nam je neprijetno, da so se vsled krivega poduka one neresnice tiskale in iz srca radi prekličemo, kar se je takrat gledé njegove osebe pisalo. Čast komur čast gre!

— (Tudi pesnišk spomenik.) Primorski razdelek nemškega in avstrijskega planinskega društva je v Trenti pod Triglavom dal zgraditi hišico, da v njej lahko prenočujejo potniki, ki pohajajo ono divno dolino. Hišici so dali ime „Baumbachove koč“, na slavo g. dr. Baumbachu, v Trstu živčemu nemškemu pesniku, kateri je iz lepe slovenske pravljice „Zlatorogu“ naredil velekrasen poem, ki je veliko pozornost vzbujal na vsem Nemškem in raznim skladateljem povod dal, da so ga ali da ga bodo vglasbili.

— (Dr. G. juro Daničič.) slovečijugoslavjanski filolog, ki izdeluje „Rječnik hrvatskega ili srpskega jezika“, se je ón teden dva dni mudil v Ljubljani na potu v Bled, kjer misli baje ostati tri tedne.

— (S Goriškega) smo prejeli dné 22. t. m. naslednje vrstice: „V Cerknem je izpraznena služba okrajnega sodnika. Kompetentov za to službo je več, mej njimi so večinoma taki, kateri imajo poleg svojih dobrih kvalificij tudi to prednost, da so popolnoma zmožni slovenskega jezika. Pa kakor slišimo, se je na kompetentnem mestu „primo loco“ priporočal prosilec, kateri ne zna niti besedice slovenskega jezika. Ne verjamemo, da bi se pod ministerstvom Taaffejevem mogla potrditi taka v nebo vpijoča krivica. Cerkniški okraj je izključno slovensk, ljudstvo ne razume drugega jezika, sodnik pa nijma adjuakta, ki bi mu mogel prelagati, kar slovensko ljudstvo želi.“ — Danes so našli pri Šempasu blizu potoka Lijaka mrtvega moža, ki je o svojem času čebulo in „angurjo“ prodajal. Mož je bil malo prismojen ter vsled lakote storil konec svojemu življenju.

— (Na Hrastniku) se je v nedeljo popoldne ob 3. uri vnel neki prazen hleh tik poslopja, v katerem ima hrastniški rudokop svoja parna stroja nad naopičnim rovom. V kratkem se je razen tega poslopja užgalo še 5 družih okolo stoječih s slamo pokritih, in vsa so kmalu pogorela do tal. Škoda je velika; dobro, da so posestniki zavarovani.

— (Avstrijska ribarska društva) namerjajo dan 9. oktobra t. l. na Dunaji po poverjenikih posvetovati sa o shodu avstrijskih ribarjev ki bi ga sklicali prihodnjo pomlad na Dunaj, da reši nekatera važna vprašanja, ki se tičejo ribarstva sploh.

Razne vesti.

* (Prezgodaj!) Nij dolgo tega, kar se je peljala mlada gospodičina iz Gorice na Dunaj. Blizu cilja svojega potovanja pa je revica bila tako nesrečna, da je v vagonu — porodila; prepeljali so jo v privatno stanovanje. Vse pride na dan!

* (Žalostno svidanje.) Pred kratkim prišel je v Krondorfu v Češkej 25letni Josip St. iz Amerike domu in šel obiskat svoje sorodnike na Dunaj, hoteč nekaj časa pri njih ostati potem pa se zopet vrnil v Ameriko nazaj. A žalostno je bilo to svidanje po dolgoletnej ločitvi. St. je bil komaj 24 ur pri svojih sorodnikih, pa je zblaznel.

* (Življenje rešil.) Pretekli vtorek hotel se je v Pešti obesiti nekov človek; šel je pred mesto v gozd, privezal tu vrstico k

drevesu in nanjo hotel pripeti svoje življenje trudno telo. Takrat pa je primahal na poti v gozd obrit mož, v rokah pa je nosil časnik in bral. Ko pa je ugledal tega življenja trudnega potnika, iztrgal mu je vrstico iz rok in ga vprašal: „Nesrečnez, zakaj si hočeš vzeti življenje?“ „Ker nijmam nič jesti.“ Usmiljeni Samaritan pa ga je peljal v gostilno, kupil mu jedi in pijače in se radoval nad dobrim apetitom lačnega moža, potem pa je še nesrečnežu stisnil v roko nekaj krajcarjev in izginil. Mož ki si je hotel vzeti življenje je baje delavec, ki je pred 6 tedni prišel iz Gorice v Pešto dela iskat a ga nij našel; sklenil se je usmrtiti. Rešitelj njegov pa je na peštanski gledališči gostujoči igralec.

* (Strašan prizor.) Iz Paskava v Čehih se poroča: V nedeljo vračala sta se roditelja s svojim malim sinom domu. Dan prej je hudo deževalo in potok, mimo katerega jih je pot peljala je zelo narastel. Dečku na kraji potoka idočemu spodrzne noga in zgubi se v valovih. Ljubeča mati plane za otrokom v valove hoteča ga rešiti, a tudi njo so pograbili valovi, komaj jo je rešil smrti soprog. Otroka našli so še le čez nekaj časa mrtvega. Mati ugledavši pred seboj svoje ljubljeno dete mrtvo, pala je nanj, zajokala in zblaznela.

* (Zanimljiva oporoka.) V Saint-Sebastijanu umrl je bagat mlinár. Mož ta pa ki je pri vsej svojej imovitosti stradal svojo obitelj, kolikor se je le dalo, je v oporoki zapustil vse svoje imenje onej osobi izmed sorodnikov, katera more dokati, da je za njegove življenja najbolj zabavljalanánj. Ogromno število dedičev se je takoj oglasilo za dediščino in vsak je hotel dokazati, da je on bil prvi v zabavljanji, kar cele knjige psovalk so navajali in s pričami dokazavali. Sodnija se do zdaj nij odločila, komu pripade dedščina, a skoro nedvomno se uže vidi, da bode zmagala katera ženska osoba. Res iznajdljive so te stvarice v psovanji.

* (Goreče pokopališče.) V Lyonu igrali so se dne 19. t. m. na pokopališči otroci in tudi kurili. Veter pa je kmalu razširil ogenj, užgale so se veje drevesom; vsled vročine so se tla razpokala in jele so goreti rakve. Ogenj uničil je križe in druge spomenike na grobovih. Prebivalci žalujejo, ker nihče ne more več najti kraja, kjer dragi smrtno spanje spé.

Javna zahvala.

Naša čitalnica snuje tako potrebno ljudsko knjižnico, katerej so do sedaj uže raznih knjig darovali: čast. g. coop. Fr. Pančur 9 zvez., g. And. Vertovec 7 zvez., g. Ivan Sanein, posestnik in blagajnik čitalnični, 12 zvez., g. Janez Legat, c. kr. katehet in profesor v Trstu 7 zvez., neimenovan mil. gosp. iz Trsta 14 velikih in elegantno vezanih zvezkov; Čitalnica je naročena na knjige družbe sv. Mohora, 6 zvez.

Naša knjižnica šteje tedaj uže 54 prav lepih in podučnih knjig, za kar se najtoplejšje zahvaljuje blagim gg. darovalcem v imenu odbora:

And. Vertovec, tajnik in knjižničar.

V Dolini, 18. julija 1881.

Dunajska borza 25. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"	35	"
Zlata renta	93	"	95	"
1860 drž. posojilo	133	"	—	"
Akcije narodne banke	835	"	—	"
Kreditne akcije	363	"	50	"
London	117	"	40	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	31	"
C. kr. cekini	5	"	52	"
Državne marke	57	"	30	"

Zahvala.

Sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega preljubega očeta spremili k zadnjemu počitku, gosp. pevcem, ki so mu tako ginjaivo zapeli na gomili za slovo; darovalcem prekrasnih vencev in vsem, ki so drugače svoje sočutje ob žalostnej priliki očetove smrti nam izjavili, izreka s tem za vse to presrečno zahvalo žalujoča

(427)

rodbina Potočinova.

Zidanmost, 25. julija 1881.